

A Takáts Gyula Vármegyei Hatókörű
Városi Könyvtár
2024. évi beszámolója

Készítette: Rázsits Veronika igazgató

Kaposvár, 2025. március

Tartalomjegyzék

1. Rövid összefoglaló	3
a. Sikerek, eredmények és trendek (használati mutatók alapján)	3
b. Az eredményeket jelentősen befolyásoló (pozitív vagy negatív) körülmények	3
2. Stratégiai célok végrehajtása	3
a. Az intézményi stratégiai célok időarányos teljesülése a tárgyévi munka által	3
b. A pályázati tevékenység támogatja-e a stratégiai célok teljesülését?	4
3. Szervezet	5
a. Kompetenciafejlesztés (a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 94. § (5a) pontja és a kulturális szakemberek továbbképzéséről szóló 32/2017. (XII. 12.) EMMI-rendelet alapján).....	5
4. Infrastruktúra	5
a. Fizikai terek állapotának változása	5
b. Infokommunikációs (IKT) eszközpark állapotának változása	6
c. Egyéb infrastruktúra	6
5. Gyűjteményi információk	6
a. Gyűjteményelhelyezés és gyűjteményfejlesztés	6
b. Gyűjteményfeltárás	7
c. Állományvédelem	7
d. Digitalizálás.....	7
6. Szolgáltatások (változások, trendek).....	8
a. Célcsoportok számára (gyermekek, hátrányos helyzetűek, nemzetiségek, zenét kedvelők stb.) kialakított szolgáltatások eredményei	8
b. Helyben elérhető szolgáltatások.....	8
c. Távolról elérhető szolgáltatások.....	9
d. Közösségi szolgáltatások: rendezvények, klubok, képzések, kiállítások.....	9
e. Online felületek (honlap, közösségi média).....	10
f. Területi ellátás (bővebben kifejtve a 11. pontban).....	11
7. Minőségirányítás	11
a. Használói elégedettség mérése.....	11
b. Önértékelés.....	12
c. Települési könyvtárak minősítésének koordinációja, előkészítése (a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 66. § j pontja alapján)	12
d. Tárgyévi fejlesztések, innovatív lépések.....	12

8. Tudományos kutatás és kiadványok	12
9. Partnerségi együttműködések.....	13
a. Kiemelt téma: könyvtári, közgyűjteményi, közművelődési, közoktatási együttműködés és az önkéntesség.....	13
10. PR/marketing/kommunikáció eredményei	13
a. A könyvtár megjelenése médiumokban	13
b. Lépések az intézményről alkotott kép pozitív formálásához (pl. arculat, kommunikáció).....	13
11. A megyei hatókörű városi könyvtárnak a megye területén működő települési könyvtárakat érintő állami feladatairól szóló összefoglaló	14
a. A megyei kötelespéldányokkal, a digitalizálással, a gyűjteményt feltáró elektronikus katalógus építésével kapcsolatos feladatokról.....	14
b. A települési könyvtárak tevékenységét segítő, 2023-ban nyújtott szolgáltatásokról....	14
c. A megye területén működő könyvtárak együttműködésének szervezésével kapcsolatos feladatokról.....	14
d. Az iskolán kívüli könyvtári továbbképzés és szakképzés végzéséről.....	15
e. A települési könyvtárak fejlesztésének koordinációjáról, az ennek keretében megtett javaslatokról.....	15
f. A helyismereti dokumentumok elektronikus hozzáférhetővé tételével kapcsolatos elvégzett feladatokról	15
12. Könyvtárhasználati tendenciák (6. sz. melléklet).....	15
a. Használati tendenciák kiértékelése: hogyan változtak az olvasási és könyvtárhasználati szokások a 2019–2023 közötti időszakban a szakmai mutatók 2., 3., 9. és 12. főpontja alapján?.....	15
b. Rövid bemutatása annak, hogy gyakorolt-e érdemi hatást a könyvtári szolgáltatásokra a mesterséges intelligencia széleskörű hozzáférhetősége, illetve az automatizáció térnyerése.	

1. Rövid összefoglaló

a. Sikerek, eredmények és trendek (használati mutatók alapján)

2019 óta a 2024-es év volt az első olyan év, amikor a könyvtár nem kényszerült tartósabb bezárásra felújítás, korszerűsítés, energiahelyzet vagy járványhelyzet miatt. A nyitvatartási napok száma elérte az 5 évvel ezelőttit. Ennek megfelelően alakultak a használati adatok is. A könyvtárat aktívan használók száma is elérte a 2019. évet (1,7%-kal meg is haladta).

Könyvtárlátogatóink száma 44%-kal, a kölcsönzött dokumentumaink száma pedig 18%-kal nőtt az előző évhez képest. A kölcsönzéseken belül az audiovizuális dokumentumok kölcsönzése ahogy évek óta folyamatosan, ez évben is csökkent, ami általános tendencia.

2024-ben a tavalyinál 48%-kal több könyvtári rendezvényünk volt, amelyeken 45%-kal több látogató vett részt. Sikerült ebben az évben a középiskolásokat is „megszólítanunk”. A KAKUK program keretében 26 osztály, összesen 483 tanuló ismerte meg a könyvtárat és szolgáltatásainkat.

b. Az eredményeket jelentősen befolyásoló (pozitív vagy negatív) körülmények

Ebben az évben a könyvtár működését jelentősen gátló, negatív tényező volt, hogy az év során 3 kolléga váratlanul más munkahelyre távozott és helyettük csak 1 szakképzett kollégát sikerült felvennünk. A többiek munkáját helyettesítéssel oldottuk meg.

2. Stratégiai célok végrehajtása

a. Az intézményi stratégiai célok időarányos teljesülése a tárgyévi munka által

Stratégiai tervünk 2024-2028. év közötti időszakra szól és 5 kulcsfontosságú területet emel ki:

a. Korszerű, innovatív és minőségi szolgáltatásfejlesztés, értékközvetítés

Folytattuk az előző évben megkezdett dokumentumrevíziót, és 2024-ben 6992 db dokumentumot vontunk ki állományunkból tervszerű apasztás, illetve elhasználódás miatt.

Folytattuk helyismereti dokumentumaink digitalizálását és az év folyamán 1311 db szöveges dokumentumot (könyv, folyóirat, újság), valamint 240 db fényképet digitalizáltunk a helyismereti gyűjteményünkben.

A legkisebbeknek 24 baba-mama klubot, az óvodásoknak és kisiskolásoknak 169 könyvtári foglalkozást, a középiskolásoknak 42 könyvtárbemutatót, a családoknak pedig 46 játszóházat, diafilmklubot, társasjátéklklubot, illetve zenés irodalmi rendezvényt tartottunk.

b. Kényelmes, biztonságos, fenntartható, családbarát környezet kialakítása

Tovább folytattuk a könyvtár „családbarát helyé” tételét és a gyermekkönyvtár játszószarkába játékkonyhát, szerelőasztalt, Montessori játékokat, valamint szőnyeget vásároltunk. A szoptatósarokba paravánt helyeztünk, a pelenkázósarokba pelenka szemetest. Régi székeinket átkárpitoztattuk, könyvkiválasztónkba pedig két nagy teljesítményű légkondicionálót vásároltunk a nyári meleg enyhítésére.

c. Minőségbiztosítás

Folytattuk a könyvtárhasználóink igényeinek további monitorozását.

Megkérdeztük könyvtárhasználóinkat, milyen gyakran használják könyvtárainkat, milyen szolgáltatásokat vesznek igénybe, milyen új szolgáltatási javaslataik vannak.

Megkérdeztük egy városi rendezvény kitelepülése alkalmával a nem könyvtárhasználókat, hogy mennyire ismerik a könyvtár szolgáltatásait és miért nem használják a szolgáltatásokat.

Tinisarkunkban és a gyerekkönyvtárban véleményládát helyeztünk el, amelyben arra kértük a fiatalokat, tegyenek javaslatokat a berendezéssel, állománnyal, szolgáltatással kapcsolatban.

d. A könyvtár társadalmi szerepvállalásának erősítése, korszerű, befogadó könyvtár megteremtése

A kötelező iskolai közösségi szolgálatát 2024-ben 26 középiskolás diák töltötte nálunk, a nyári iskolai szünetben pedig július és augusztus folyamán 18 diákot foglalkoztattunk. A diákok segítettek többek közt a raktári jelzetek frissítésében, a digitalizálásban, a gyűjteményi lelőhelyek frissítésében a HUNTEKA könyvtári rendszeren belül. Továbbá könyvajánlókat írtak, segítettek az irattár selejtezésében és a Táncsics Mihály Gimnázium régi és muzeális könyveinek leltározásában, valamint részt vettek a KSZR tagkönyvtáraknál a leltározásban.

e. Humán erőforrás fejlesztése

Gyorsan változó világunkban a használói igények is gyorsan változnak. Ehhez jól felkészült, magas szakmai tudással, kritikai gondolkodással és kreativitással rendelkező munkatársak szükségesek.

- A szakmai továbbképzéseken való részvétel támogatásával lehetőséget biztosítunk a szakmai tudás bővítésére, támogatjuk az élethosszig tartó tanulást. Akkreditált képzésen 16 fő, szakmai napokon pedig 19 fő vett részt 2024-ben a könyvtár dolgozói közül.
- A könyvtár 5 éves továbbképzési terve a 2023–2027. év közötti időszakra szól. 2024-ben 16 főt küldtünk továbbképzésre: Minőség és innováció a könyvtárban, Élménypedagógia, valamint Könyvtári marketing és rendezvényszervezés akkreditált továbbképzésre.
- Szakmai konferenciákon, rendezvényeken, való részvétellel és a szakmai tapasztalatcserék alkalmával jó gyakorlatokat ismerünk és honosítunk meg.
- Erősítjük az intézményen belüli tudásátadást belső képzésekkel, beszámolókkal. A konferenciákon, szakmai napokon való részvétel után rövid összefoglaló készül a munkatársak számára.
- A munkatársakat elismerésekkel és anyagi juttatásokkal motiváljuk a magasszintű munkavégzésre. Ebben az évben a fenntartó jóvoltából több mint, mint 12 millió forintot költöttünk a szakmai teljesítmények elismerésére.

b. A pályázati tevékenység támogatja-e a stratégiai célok teljesülését?

2024-ben a Nemzeti Kulturális Alaphoz négy pályázatot nyújtottunk be:

- Két muzeális értékű dokumentum restaurálására nyertünk 997.500,- Ft-ot. Egyik közülük helyismereti dokumentumainkat gyarapítja: Csorba József 1817-től Somogy vármegye főorvosa volt, a kaposvári kórház alapítója, műve jelentős orvostörténeti munka 1833-ból. A másik könyv Fáy András meséit és aforizmáit tartalmazza 1825-ből, melyet a restaurálása után régi gyermekkönyveink között tudunk majd kiállításon bemutatni.

- Betyárok Somogyban témájú olvasótáborra nyertünk 350.000,- Ft-ot,
- Állományvédelmi tevékenységhez szükséges szakmai anyagok és eszközök beszerzésére nyertünk 534.160,- Ft-ot, melyen a kötészeti anyagokon kívül egy A/3-as laminálógépet, és egy karos vágógépet szeretnénk vásárolni, ezzel gyarapítva kötészeti műhelyünk eszközparkját.
- Az Országos Könyvtári Napok keretében Somogyban megvalósuló rendezvényekre nyertünk 1.600.000,- Ft-ot, melyből 7 városi könyvtárban és a vármegyei könyvtárban 8 rendezvény valósult meg
- Az ODR pályázaton 1.000.000,- Ft-ot nyertünk könyvszkennerre, mellyel a digitalizációs tevékenységünket tudjuk megkönnyíteni és meggyorsítani.
- Megpályáztuk a Családbarát szolgáltatóhely és Családbarát munkahely címet, melynek 2025. év első felében lesz eredménye.
- Indultunk a Könyvtári Kihívás pályázaton.

3. Szervezet

a. **Kompetenciafejlesztés (a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 94. § (5a) pontja és a kulturális szakemberek továbbképzéséről szóló 32/2017. (XII. 12.) EMMI-rendelet alapján)**

2024-ben 2 munkatársunk vett részt az OSZK akkreditált képzésein.

- Minőség és innováció a könyvtárban: 1 fő
- Könyvtári marketing: 1 fő

Élménypedagógia akkreditált képzésen képzésen: 13 fő vett részt.

b. **Az év során a következő szakmai napokon, konferenciákon, továbbképzéseken vettek részt a könyvtár dolgozói:**

- „Olvasó ember. Hol keresem az olvasómat? Új generációs PR és marketing ötletek az olvasásnépszerűsítésben (Zalaegerszeg): 5 fő
- Baba-mama konferencia (Szeged): 3 fő
- „Mit tehet a könyvtáros a stressz, a kiégés és a motivációhiány ellen?” (Szeged): 5 fő
- Közkönyvtári börze (FSZEK): 5 fő
- Népmese konferencia (Tatabánya): 3 fő
- Zöldkönyvtári konferencia (Paks): 5 fő
- KSZR szakmai napon előadás tartása (Zalaegerszeg): 1 fő
- KSZR szakmai napon előadás tartása (Székesfehérvár): 1 fő
- „Könyvtárak a sikeres kulturális turizmusért” konferencia (Békéscsaba): 4 fő
- Qulto szakmai nap: 3 fő
- KSZR szakmai nap (Keszthely): 5 fő

4. Infrastruktúra

a. **Fizikai terek állapotának változása**

2022-23. év során a könyvtár szolgáltatási terei nagy átalakuláson estek át az energetikai korszerűsítés, illetve a térelemek átrendezése miatt. 2024-ben ezért nem voltak ilyen jellegű nagy változások. Ebben az évben a családbarát szolgáltatóhellyé alakuláson volt a hangsúly, és beszerzéseinket is ez a szempont határozta meg: tovább csinosítottuk tereinket, bővítettük játékeszközeinket, társasjátékainkat, diafilmjeinket. Egy régi kívánságát tudtuk most a könyvtárhasználóinknak teljesíteni: nyár óta az olvasóteret is tudjuk légkondicionálóval hűteni.

b. Infokommunikációs (IKT) eszközpark állapotának változása

A könyvtári munkához vásároltunk 2 laptopot, 3 új monitort és 4 új számítógépet Office programmal.

c. Egyéb infrastruktúra

30 éves hangtechnikai rendszerünk cserére szorult, ezért rendezvényeink hangosításához új hangtechnikai rendszert (2 hangfal, 2 mikrofon vevővel, 1 keverő, 2 állvány) vásároltunk.

A munkaidő nyilvántartását új elektronikus beléptetőrendszerrel tettük hatékonyabbá.

A könyvtárosoknak egy pihenőszobát alakítottunk ki kávésarokkal, ahová asztalt és székeket vásároltunk.

5. Gyűjteményi információk

a. Gyűjteményelhelyezés és gyűjteményfejlesztés

A 2024-es évben már elkezdtük a kézikönyvek átmozgatását, ami jelenleg is folyik.

Mivel az olvasóterem forgalma évek óta minimális volt, próbáltuk a napi szinten használt kézikönyveket az olvasók számára jobban elérhetővé tenni, illetve azok kölcsönzési idejét megnövelni. Egy selejtezésen is átment ez az állomány: ebben az évben is számos olyan könyvtől váltunk meg, amely már régen nem keresett dokumentumként volt jelen a polcokon. Folyamatban van még azonban a kézikönyvek besorolása a kölcsönözhető állomány közé, hogy még inkább szem előtt legyenek, és felfigyeljenek ezekre a könyveinkre is.

Ezzel párhuzamosan a már az előző évben átselejtezett őrzéses folyóirataink rendezését, csúsztatását folytattuk, hogy a korábban fennálló zsúfolt állapotot megszüntessük.

A társasjáték-kölcsönzésnek a 2024-es évben is igen nagy sikere volt olvasóink körében. A kölcsönzések száma 17 %-kal növekedett. Az év során 20 új társasjátékot tudtunk beszerezni, így az érdeklődők nagyobb választékból tudnak kölcsönözni.

A diafilmek iránti kereslet is jelentősen növekedett az előző évhez képest: 963-ról 1301-ra nőtt a kölcsönzések száma, ami 35%-os növekedés jelent.

Ebben az évben két darab diafilmvetítőt is beszereztünk, amiket már december közepétől kölcsönözni is lehet.

b. Gyűjteményfeltárás

A különböző forrásokból beszerzett dokumentumok állományba vétele, szabványos formai és tartalmi feltárása a Huntéka integrált könyvtári szoftverrel történik. Gyűjteményünk elektronikus feldolgozottsága 100%.

Látássérültek számára a katalógusban tárgyszavazzuk a nekik ajánlott dokumentumokat, a könyvek gerincét megkülönböztető jellel látjuk el.

Katalógusrevízióink folyamatos, a régi leírásokat kiegészítjük, a tárgyszavakat, és a besorolási rekordokat karbantartjuk.

c. Állományvédelem

Új könyveinket biztonsági chippel szereljük fel, a kölcsönözhető állomány teljes egészében el van látva chippel.

Olvasói tereinket kamerarendszer és biztonsági kapu védi.

Sérült, de helyrehozható könyveinket kötetünkben javítjuk, az előzőhöz képest ezek száma ebben az évben 239-ről 212-re csökkent: 13%-kal kevesebb könyvet javítottunk vagy kötöttünk újra. Emellett 822 db tékázáshoz szükséges kartonlap készült el, hogy megőrzött folyóiratainkat megvédjük.

d. Digitalizálás

A vármegyei könyvtár digitalizálási eredményei:

2024-ben összesen 11.053 oldalt szkenneltünk be, ami 7 %-kal kevesebb a tavalyi évhez képest; ez 1551 db könyvet és folyóiratszámot, somogyi vonatkozású cikkeket, illetve képeslapot jelent példányok szintjén. A folyóiratok és a könyvek jelen pillanatban a digitalizálás különböző szintjein állnak, tehát ezek nem mindegyike teljesen kész, kétrétegű pdf fájl. Ilyen digitalizált folyóiratok a Színház és Sport, a Somogyi Krónika, a Somogyi Propagandista.

Összeadva a szkennelt cikkek, könyvek és folyóiratok oldal- illetve képszámát, összesen 10.034 db képfájl készült; emellett 240 db beszkennt képeslap és 907 db beszkennt, helyismereti vonatkozású cikk. A könyvek közül 6 db csak belső hálózatra készült, közzétételüket (akár honlapunkon), a szerzői jogi törvény még kizárja. A sajtófigyelés során felvitt helyismereti cikkek elektronikus katalógusunkban kereshetők. A teljes digitalizált anyag elérhető a belső hálózaton, továbbá az olvasók részére e célra szánt számítógépen.

Az összes (vagyis az 1551 db) digitalizált dokumentumból 468 db-ot a MaNDA (Magyar Nemzeti Digitális Archívum) adatbázisába töltöttünk fel.

Az Arcanum Adatbázis Kft-vel kötött szerződés keretében 10 somogyi folyóirat 55 évnyi anyagát digitalizáltattuk.

6. Szolgáltatások (változások, trendek)

a. Célcsoportok számára (gyermekek, hátrányos helyzetűek, nemzetiségek, zenét kedvelők stb.) kialakított szolgáltatások eredményei

Idős, beteg vagy mozgásukban korlátozott olvasóinknak továbbra is házhoz szállítjuk a kért dokumentumokat. 2024-ben 9 %-kal több könyvet és 20 %-kal kevesebb CD-t kértek tőlünk. (Ennek oka, hogy egyre kevesebb új hangoskönyvet adnak ki, ezért kevesebbet is vásárolunk.)

Amióta gyermekkönyvtári részlegünk leköltözött az első emeletre, egyre többen használják a fűtéssel felszerelt, új nyílászárókkal ellátott teraszt is, illetve nagyobb helyet tudtunk a raktári résznek is biztosítani. A pelenkázó sarok higiénikus használata érdekében pelenkatároló kukát is beszereztünk, és hogy a mosdóhasználat kényelmesebb legyen a piciknek, fellépővel és ülészűkítővel láttuk el mosdóinkat. Egy babakocsira is szert tettünk annak érdekében, hogy a könyvkiválasztó szintet könnyebben tudják a kismamák gyermekeikkel használni, mivel a saját babakocsit az emeletre sajnos nem tudják felhozni. A 2024-es évben a játékkálmányunkat is igyekeztünk fejleszteni, hogy minden korosztály megtalálja a magának való játékot.

A nyári iskolai szünetben a 2024-es évben is színes programokkal teli tábor és hetente gyermekfoglalkozás várta a gyerekeket. Ezen kívül egész évben a jeles napokhoz is kínálunk kézművesfoglalkozásokat.

Könyvtárunk igyekszik a látássérült használóit is kiszolgálni, nagyrészt öregbetűs könyveket és néhány Braille-írást tudunk nekik nyújtani. Az öregbetűs köteteinkből jelenleg 1077 db érhető el, ami 12%-kal több, mint az előző évben, ebből 22 a szakirodalmi, 1055 a szépirodalmi könyv.

Hangoskönyveink száma 885 db. Ebből 71 db szakirodalmi és 814 db szépirodalmi CD. A hangoskönyvek listája honlapunkon megtekinthető, a dokumentumok a katalógusban kereshetők.

A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége helyi tagjai, idősek és tinédzserek - összesen 146 fő - számára 11 alkalommal tartottunk biblioterápiás foglalkozásokat.

2024 novemberében elindult az önkormányzat kezdeményezésére egy program Kaposvári Kulturális Kalandozások címmel (KAKUK). Ehhez a programhoz könyvtárunk is csatlakozott. A város középiskoláiból a 9. és 10.-es osztályok jöttek hozzánk könyvtárlátogatásra. Egy könyvtárbemutatót és egy rövid játékot állítottunk össze nekik, hogy jobban megismerhessenek minket és szolgáltatásainkat. Igyekeztünk olyan információkkal ellátni őket, hogy minél többen visszatérjenek hozzánk, és könyvtárhasználók legyen. Ezen kívül az év során már néhány középiskolás csoport is részt vett biblioterápiás foglalkozáson, aminek nagy sikere volt a diákok és a kísérő tanárok körében.

b. Helyben elérhető szolgáltatások

Amióta az olvasóterem és a helyismereti gyűjtemény a földszintre költözött, az idősebb kutatók számára könnyebben megközelíthető. Ebben az évben a szolgáltatás igénybevétele 13%-kal megnövekedett (650 főről 732 nőtt).

Az idei évben már nemcsak kölcsönözték, hanem egyre többen helyben is használták társasjátékainkat, folyóiratainkat, könyveinket.

A társasjátékok száma is növekedett 2024-ben, így egyre nagyobb készletből választhatnak akár helyben használatra, akár kölcsönzésre (112 db van jelenleg).

Reprográfiai szolgáltatásunk (fénymásolás, szkennelés) ez évben 24 %-kal növekedett.

A 2024-es évben is népszerű „születésnap csomag” szolgáltatásunk igénylésének száma is növekedett az előző évhez képest. Ebben az évben is érkezett hozzánk több megyén kívüli kérés, melyekkel együtt összesen 171 kiadványt készítettünk, ami 48 %-os növekedést jelent az előző évhez képest.

A tájékoztató kollégák közel 50 tárlót (minikiállítást) rendeztek be állományunk könyveiből jeles napokhoz, évfordulókhöz kapcsolódva.

Az idei évben az első emeletre leköltöztetett, új, fiatalos tinisarkunkat egyre többen látogatják a tizenéves diákok. Ez a hely egy átmenet a gyerek- és a felnőttrészleg között, ahol kimondottan a nekik szóló könyveket találják.

Idén is több tanár-diák párost, illetve tanulócsoportot láttunk az asztaloknál helyet foglalni korrepetálás vagy nyelvgyakorlás céljából. A KAKUK program hozományaként pedig több diák is megfordult nálunk szórakozni, olvasni, tanulni. Sőt, közülük több osztály is visszatért valamilyen foglalkozásra. Jöttek biblioterápiás foglalkozásra, élménypedagógiai foglalkozásra, vagy csak egy kötetlen társasjátékra.

c. Távolról elérhető szolgáltatások

Érvényes beiratkozással az OPAC-on keresztül otthonról is megtekinthetik olvasóink a kikölcsönzött dokumentumokat, meghosszabbíthatják a náluk lévő könyveket, az általuk keresett, de kölcsönzés alatt álló dokumentumokra pedig előjegyzést tudnak felvenni, illetve a katalógus szerint elérhető dokumentumokra kérhető félretétel is.

A főbejáratnál elhelyezett könyvautomata-szekrényünk a nap 24 órájában működik, így nyitvatartási időn kívül is használható. Egyre több olvasónk veszi igénybe a használatát.

A Monguz Kft. által kifejlesztett eCard applikációt 2021 óta biztosítjuk olvasóink számára, hogy a könyvtári OPAC használata mellett ezen keresztül is intézhessék ügyeiket, például a kölcsönzések hosszabbítását, könyvek előjegyzését. Ezt az ingyenesen letölthető mobilalkalmazást egyre többen használják.

Otthonról is elérhető online katalógusunk használata ebben az évben is 2,5%-kal növekedett.

d. Közösségi szolgáltatások: rendezvények, klubok, képzések, kiállítások

A 2024-es évben is magas volt a közösségi rendezvényeink, illetve azokon résztvevők száma (11.710 fő).

A nagy országos programsorozatok, illetve saját szakmai rendezvények szervezését (Internet Fiesta, Ünnepi Könyvhét, Országos, Könyvtári Napok, Törzsgárda ünnepség) a könyvtár egyes osztályai, csoportjai koordinálják.

Rendszeresen tartunk foglalkozásokat gyermekek számára az iskolai szünetekben és jeles napokhoz kapcsolódóan (kézműves alkalmak, papírszínház, diafilmvetítés, vetélkedők stb.), melyhez sok segítséget nyújtanak az 50 óra közösségi szolgálatot nálunk letöltő diákok.

Több munkatársunk részt vett egy élménypedagógiai képzésen, melynek elemeit saját csoportfoglalkozásainkba beépítve tudják hasznosítani.

Kiállításainkon és könyvbemutatóinkon számos helyi, somogyi alkotó mutatkozott be.

Online felületeken (hírlevelek, Facebook, honlap), a médiában és saját kivitelű plakátokon népszerűsítjük rendezvényeinket. A plakátok elkészítésében és közzétételében több kolléga is részt vesz.

A partnereinkkel való együttműködés még mindig a rendezvények terén a legmeghatározóbb: közös rendezvények, szponzoráció.

A Kaposvári Polgári Casino, a Meteor Természetbarát Turista Egyesület számos rendezvényének adtunk helyet. A néhány éve a rezsiválság miatt kialakult helyzetben pedig befogadtunk olyan civil szervezeteket, amelyek eddig más intézményekben tartották gyűléseiket, és az ideiglenes befogadás után is nálunk maradtak.

e. Online felületek (honlap, közösségi média)

A könyvtárunk teljes honlapjának megújítására sajnos ezévben sem került sor, így továbbra is a meglévő honlapunkon frissítettük az adatokat, hogy olvasóink naprakész információhoz jussanak.

A 2024-es évben a Facebookon a követőink száma 6%-kal emelkedett, jelenleg 5071 fő.

Az Instagramon idén is több követőt szereztünk, számuk 3%-kal nőtt: ők 633-an vannak.

A könyvtár Google-adatlapján is közzétesszük a fontosabb információkat.

A TikTok-on 78 követőnk van.

Online könyvespolcunkat a Moly.hu-n közel 5%-kal többen figyelik, mint az előző évben (155 fő).

Napi és heti rendszerességű posztjaink vannak (szójáték, könyv-, film- és hangoskönyv ajánlók, programajánlók, és beszámolók a rendezvényeinkről, tematikus posztok, valamint jeles napokhoz kapcsolódó játékok, totók).

Hírleveleink 15 alkalommal jelentek meg, a feliratkozóink száma 14 %-kal növekedett az előző évhez képest (2163 fő).

f. Területi ellátás (bővebben kifejtve a 11. pontban)

Somogy vármegyében a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer a tavalyi évben is a már megszokott, jól bejáratott rendszer szerint működtette a feladatok ellátását.

A földrajzi adottságok mit sem változtak, 2024-ben is a kistelepülések (főként aprófalvak) ellátása jelentette a legnagyobb kihívást. Ezt öt városi könyvtár segítségével biztosítottuk közösen. Könyvtárbuszunk nincs.

Új település nem csatlakozott a rendszerhez, így a 2023-as évhez hasonlóan az elmúlt esztendőben is 231 könyvtári szolgáltatóhely számára biztosítottuk az ellátást. A vármegyében már csak egy község nem tag, de a tizenöt városi könyvtárból kettő is rendelt meg tőlünk szolgáltatásokat.

Könyvtári szolgáltatásaink a kistelepülések számára:

- könyvtári dokumentumok gyarapítása, kiszállítása, cseréje,
- könyvtári dokumentumok nyilvántartásainak rendezése,
- központi katalógus építése a dokumentumokról (saját állományról is),
- állománygondozás: leltár, apasztás, könyvtári rend kialakítása,
- könyvtári rendezvények közvetítése, támogatása,
- szolgáltatások fejlesztése: eszköz- és bútortvásárlás, társas- és fejlesztőjátékok vásárlása, foglalkozási anyagok, rajzeszközök vásárlása,
- szakmai tanácsadás és szakmai képzés (szakmai napok és alapfokú könyvtárosi tanfolyam),
- statisztikai adatszolgáltatás a szolgáltatóhely használatáról,
- KönyvtárMozi szolgáltatás segítése, népszerűsítése.

7. Minőségirányítás

a. Használói elégedettség mérése

2024 júniusában a Rippl-Rónai Fesztiválon a helyi lakosokat kérdeztük a könyvtár ismertségével kapcsolatban. A kérdőívet 158-an töltötték ki.

A megkérdezettek 86%-a járt már a Takáts Gyula Könyvtárban, 35%-uk volt aktív beiratkozott olvasónk. A könyvtári eseményekről a legtöbben a közösségi oldalakról értesülnek, viszont 15%-hoz semmilyen információ nem jut el rólunk/tőlünk. Korosztálytól függetlenül sokan hivatkoztak időhiányra a beiratkozás gátló tényezőjeként. Feltételezhetően változatos programokkal, reprezentációs ajándékokkal, akciókkal, a beiratkozási lehetőségek és a szolgáltatások hatékonyabb kommunikációjával többen csatlakoznának olvasóink táborához.

Novemberben a központi könyvtárban, a fiókkönyvtárban és a könyvtárpontban kérdeztük meg használóinkat: milyen szolgáltatásainkat ismerik, melyeket használják, honnan tájékozódnak a könyvtár programjairól, milyen területen szeretnének fejlesztéseket. A kérdőíveket 309 fő töltötte ki.

Könyvtárainkban a könyvkölcsönzést és az előjegyzést/félretételt vették igénybe a legtöbben, könyvtárosaink segítőkészségével és a tájékoztatás minőségével voltak a legelégedettebbek.

A központi könyvtárban az egyes értékelési szempontok közül a honlap megjelenése, a számítógépek állapota és száma kapott alacsonyabb értékelést. Az állományegységek közül a szépirodalmi (34%), szak (17%) és az idegennyelvű könyveket (14%) fejlesztették elsősorban. A könyvtári eseményekről a legtöbben a faliújságról és a honlapról tájékozódnak (37%-37%). A válaszadók többsége író-olvasó találkozókra (52%) és ismeretterjesztő előadásokra (38%) venne részt.

A fiókkönyvtárban a válaszadók klímaberendezést szereltetnének be a nyári hőség elviselhetőbbé tételére, az egyes állományegységek közül a szépirodalom (63%) és a folyóiratok választékát (26%) bővítenék. A könyvtári eseményekről a válaszadók 88%-a a könyvtárosoktól értesül, író-olvasó találkozókra (58%) és kiállításokra (47%) fejezték ki igényüket.

b. Önértékelés

Kétévente végzünk intézményi önértékelést a MIT tagjainak a bevonásával, melyet 2025-ben harmadik alkalommal fogunk majd elvégezni.

c. Települési könyvtárak minősítésének koordinációja, előkészítése (a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 66. § j pontja alapján)

Az elmúlt évben nem kérte egy nyilvános könyvtár sem segítségünket a minősítéshez.

d. Tárgyévi fejlesztések, innovatív lépések

Az idei évben megkezdjük az intézkedéseket, hogy elérjük a „Családbarát Munkahely” címet.

A tinisarokba át- illetve elhelyezett könyveket ellenőriztük és a könnyebb megtalálhatóság miatt az adatlapjukon feltüntettük, hogy ennek a korosztálynak szólnak.

A korábban használt kétféle típusú olvasójegyünket egységesítettük, a Médiatár használatához már nem kell kiegészítő jegyet vásárolni.

Új szolgáltatásként a diafilmvetítő és a papírszínházkeret kölcsönzését biztosítjuk olvasóink számára.

8. Tudományos kutatás és kiadványok

2020 óta jelenik meg évente két alkalommal, tavasszal és ősszel könyvtárszakmai lapunk a *Könyvtámasz* nyomtatott és elektronikus formában is. Elérhetősége:

- V. évf. 1. sz.:

http://www.somogykszr.hu/userfiles/dokumentumok/Konyvtamasz/2024_1_Konyvtamasz_folyoirat.pdf

- V. évf. 2. sz.:

http://www.somogykszr.hu/userfiles/dokumentumok/Konyvtamasz/2024_2_Konyvtamasz.pdf

2015 óta adjuk ki *Rendezvényes Ötlebörzénket*, melyet évente új előadásokkal bővítünk. A KSZR-tag kistérségek könyvtárosai innen kérhetnek könyvtári rendezvényeiket, melyet a KSZR feladatellátáshoz kapott állami támogatásból fedezünk. A kiadvány szintén a somogyi KSZ honlapjáról érhető el:
<http://www.somogykszr.hu/userfiles/dokumentumok/Otlebörze/Otlebörze2024.pdf>

9. Partnerségi együttműködések

a. **Kiemelt téma: könyvtári, közgyűjteményi, közművelődési, közoktatási együttműködés és az önkéntesség**

Együttműködési szerződésünk van több oktatás-nevelési intézménnyel is, valamint civil szervezetekkel. Az óvodáknak, iskoláknak a tanórán kívüli tanulást és művelődést próbáljuk segíteni. Emellett a középiskolásoknak helyet biztosítunk az 50 óra közösségi szolgálat teljesítésére.

Egy művészeti középiskolával együttműködünk oly módon, hogy az ablakfelületeinket az év jeles alkalmaira festéssel dekorálják.

A Táncsics Mihály Gimnázium könyvtárának régi könyveit 2024-ben a fenntartónk felkérésére nyilvántartásba vettük. Júliusban és augusztusban két könyvtáros két diákmunkással dolgozott a vakáció okán teljesen néptelen épületben. Több mint 6400 régi könyv adatát rögzítettük.

A Tüskevári Könyvtárpontot egy önkéntes kolléganő működteti.

Visszatérő partnereink a Polgári Casino, a Meteor Egyesület, az Országos Vérellátó Szolgálat, Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége Somogy Megyei Egyesülete.

Ez utóbbi egyesület mint minden évben, 2024-ben is megtartotta nálunk a „Láthatatlan Valóság” programot, melynek 3 napon keresztül 650 látogatója volt.

Évek óta azon dolgoztunk, hogy minél több középiskolást bevonzzunk intézményünkbe, mert sajnos, ez az a korosztály, amelyik a legkevesebbet jár hozzánk. Jó alkalom volt erre a novemberben Kaposvári Kulturális Kalandozások címen elindult városi kezdeményezés, aminek során a kilencedikes és tizedikes osztályoknak kötelező 6 kulturális intézmény meglátogatniuk. Így, egy lépéssel közelebb kerülve hozzájuk, tudunk nekik a szolgáltatásainkról tájékoztatást adni. A tapasztalatunk már az első pár osztály után az volt, hogy többeknek felkeltettük az érdeklődését, és visszajöttek egy kötetlen könyvtárlátogatásra.

10. PR/marketing/kommunikáció eredményei

a. **A könyvtár megjelenése médiumokban**

2024-ban minden korábbinál gyakrabban, 171 alkalommal jelentünk meg a médiumokban, ami 4%-os növekedést mutat.

b. **Lépések az intézményről alkotott kép pozitív formálásához (pl. arculat, kommunikáció)**

Előző évben már lecseréltük intézményünk logóját, és minden tájékoztató feliratot ennek megfelelően egységes betűtípussal újítottunk meg. A hivatalos nyomtatványok már folyamatosan így készülnek, és az idei évben már minden szóróanyagot, tájékoztatót, plakátot ennek megfelelően módosítottunk, illetve készítettünk el.

A közösségi oldalakon való kommunikációnkat folyamatosan erősítjük, egy Facebook-adminisztrációs munkacsoport vezető fogja össze az ezzel járó munkákat, folyamatos és rendszeres bejegyzéseket osztunk meg ezeken az oldalakon.

A fenntartónkkal is szoros és folyamatos kapcsolatot ápolunk, hetente ül össze a kulturális bizottság, amelyen az intézményünk vezetője is részt vesz.

11. A vármegyei hatókörű városi könyvtárnak a vármegye területén működő települési könyvtárakat érintő állami feladatairól szóló összefoglaló

a. A megyei kötelezpéldányokkal, a digitalizálással, a gyűjteményt feltáró elektronikus katalógus építésével kapcsolatos feladatokról

2024-ben is kétszer felhívtuk a helyi nyomdák, kiadók figyelmét beszolgáltatási kötelezettségükre, ebben segítségünkre vannak a városi könyvtárak is. A vármegyén kívül működő nyomdaktól nem tudjuk beszerezni a helyismereti vonatkozású dokumentumokat. 2024-ban 34 kötelezpéldányú kiadvánnyal gyarapodott gyűjteményünk, ezek adatait a 195/2019 (VIII. 1.) Korm. rendelet alapján könyvtárunk az integrált katalógusban feltárta.

b. A települési könyvtárak tevékenységét segítő, 2023-ban nyújtott szolgáltatásokról

- Könyvtárközi kérés a tavalyi évben egy picit kevesebb érkezett be intézményünkhöz, mint az előző évben: 2024: 988 db – 2023: 1239 db. Az összesből 141 db kérés érkezett az ODR-en keresztül.

c. A megye területén működő könyvtárak együttműködésének szervezésével kapcsolatos feladatokról

- Gyűjtjük, ellenőrizzük és szolgáltatjuk a vármegye települési és egyéb könyvtárainak statisztikai adatait.
- Gyűjtjük továbbá a nyilvános könyvtárak beszámolóit és munkaterveit, feltöltjük, illetve elektronikusan megőrizzük. A sablonokat és a kitöltési információkat eljuttattuk a könyvtárak vezetőinek.
- Könyvkötészetünkben a könyvtárak által kért folyóiratkötések elvégezzük.
- A nyilvános könyvtáraknak és a KSZR-tagoknak is biztosítottuk a könyvtári munkához a munkanaplót és szükség szerint a beiratkozási naplót.
- Az országos programok (OKN, Internet Fiesta) vármegyei szervezése, népszerűsítése a Takáts Gyula Könyvtárban történt. A központi szóró- és promóciós anyagokat kiszállítottuk a helyszínre a nyilvános könyvtáraknak is.

d. Az iskolán kívüli könyvtári továbbképzés és szakképzés végzéséről

- Somogy vármegyében a Takáts Gyula Könyvtár Hálózati osztálya a KSZR keretein belül több formában valósít meg képzéseket a szolgáltatóhelyek könyvtárosai számára.
- Évente egyszer tartunk az ellátó körzetekben (Balatonboglár, Barcs, Csurgó, Kadarkút, Kaposvár, Marcali), szakmai napokat. Ezekre elsősorban a körzet könyvtárosait várjuk.
- Alapfokú tanfolyamot tavaly a Takáts Gyula Könyvtárban szerveztük novemberben. Ezen alkalommal 18 fő érdeklődő könyvtárost láttunk el ismeretekkel. A tanfolyam végén mindegyikőjük kapott tanúsítványt a sikeresen elvégzett képzésért.
- A KönyvtárMozi szolgáltatást a tanfolyamokon, illetve az érdeklődést tanúsító szolgáltató helyeken is oktatjuk.

e. A települési könyvtárak fejlesztésének koordinációjáról, az ennek keretében megtett javaslatokról

- A tavalyi évben is nagy mértékben fejlesztettük a szolgáltató helyeken az informatikai eszközparkot és segítettük a helyiségek korszerű, esztétikus bútorokkal való ellátását. Az állami támogatásból erre a célra 12.540.514,- Ft-ot fordítottunk, amely az éves költségvetés 7 %-a.

f. A helyismereti dokumentumok elektronikus hozzáférhetővé tételével kapcsolatos elvégzett feladatokról

Az összes (vagyis az 1551 db) digitalizált dokumentumból 468 db-ot a MaNDA adatbázisába töltöttünk fel.

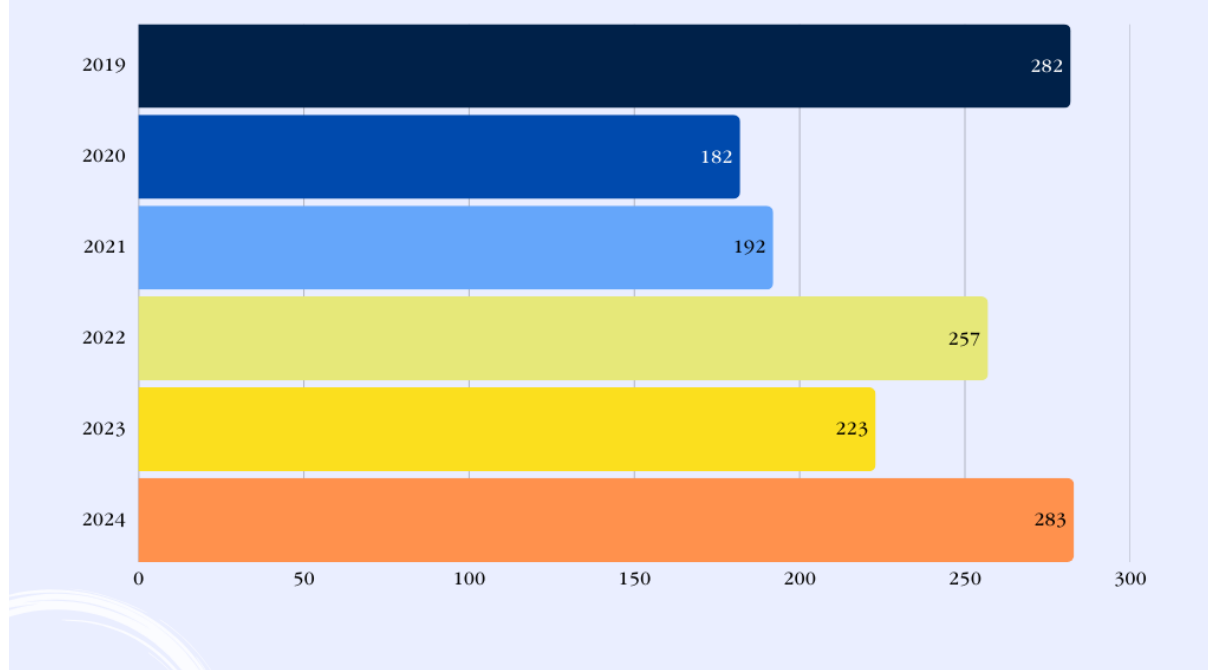
Az Arcanum Adatbázis Kft-vel kötött szerződés keretében 10 somogyi folyóirat 55 évnyi anyagát digitalizáltattuk.

12. Könyvtárhasználati tendenciák (6. sz. melléklet)

a. Használati tendenciák kiértékelése: hogyan változtak az olvasási és könyvtárhasználati szokások a 2019–2023 közötti időszakban a szakmai mutatók 2., 3., 9. és 12. főpontja alapján?

Az elmúlt öt év könyvtárhasználati tendenciáinak alakulásánál figyelembe kell venni a nyitvatartási napok számának alakulását is, hiszen ez minden személyes használatot erősen befolyásol.

Nyitvatartási napok száma 2019-2024.

2020-ban és 2021-ben a pandémiás helyzet miatt volt többször zárva a könyvtár, 2022–2023 telén az energiaválság okozta megtakarítások miatt heti két nappal csökkent a nyitvatartás, 2023-ban pedig az energetikai korszerűsítés miatt voltunk 30 napon át zárva. 2024-ben már teljes nyitvatartással tudtuk várni olvasóinkat.

A könyvtár aktívan használók számának alakulása realisabb képet mutat a könyvtárhasználatról, mint a regisztrált használók számának alakulása. Folyamatosan naprakészen tartjuk olvasói nyilvántartásunkat, és folyamatosan töröljük az öt évnél régebben be nem iratkozott használók adatait. 2023 végén már egyértelműen látható, hogy a 2021-es mélypont után visszatértek könyvtárhasználóink, és folyamatosan nő a számuk. A 2024-es évben mind az aktívan használók száma mind pedig a regisztrált használók száma megnövekedett az előző évhez képest, míg az előbbi 4,5%-kal, az utóbbi 10%-kal növekedett.

A könyvtárhasználatok és a látogatók számának alakulása

Ha a könyvtárhasználatot egy nyitvatartási napra vetítjük, akkor az látható, hogy 2019-től folyamatosan csökkent a napi látogatók száma 2021-ig, majd 2022-től ismét emelkedni kezdett. A járványhelyzet erősen rányomta bélyegét mindenféle személyes használatra, hiába volt nyitva a könyvtár. Az átlagos napi személyes könyvtárhasználat 2023-as stagnálásához hozzájárulhatott az a tény, hogy a könyvtár az energiaválság miatt pont a hétvégi időszakban (péntek-szombat) nem volt nyitva hónapokig, amikor a családok, diákok és városkörnyéken lakók közül többen tudtak volna könyvtárba jönni. 2024-ben már teljes nyitvatartással vártuk az olvasóinkat, így a könyvtárhasználatok száma is és a látogatók száma is megnövekedett.

Kölcsönzések száma - könyvek

Kölcsönzések száma - időszaki kiadványok és AV dokumentumok

A dokumentumkölcsonzések száma ugyanazt a tendenciát követi, mint a könyvtárhasználatok száma: 2021-ig csökkent, majd újra emelkedni kezdett.

A könyvkölcsönzés elérte a 2019-es évit, az audiovizuális dokumentumok kölcsönzése tovább csökkent, a folyóiratok kölcsönzése is csökkent. Összességében a kölcsönzött dokumentumok száma az előző évhez képest 18%-kal növekedett.

b. Rövid bemutatása annak, hogy gyakorolt-e érdemi hatást a könyvtári szolgáltatásokra a mesterséges intelligencia széleskörű hozzáférhetősége, illetve az automatizáció térnyerése.

A Takáts Gyula Könyvtárban az anyagi lehetőségek szűkössége miatt egyelőre nem tudunk olyan mértékű technológiai fejlesztéseket végrehajtani, ami lehetővé tenné a mesterséges intelligencia alkalmazását. A könyvtár új honlapja még nem készült el, a régire pedig már nem telepítünk chat boxot.

Kaposvár, 2025. március

.....

Rázsits Veronika
igazgató

Jóváhagyta:

.....

Szita Károly
polgármester